

Afdeling	: R&E - Algemeen	B&W-voorstel:	DJ-2435448
Naam opsteller voorstel	: Sven Maas s.maas@weert.nl, 0495-575659	Zaaknummer:	2435338
Portefeuillehouder	: L.A.W. (Lizbeth) Steinbach	Publicatie:	Openbaar

Onderwerp

Deelname aan de centrumregeling RES Noord- en Midden-Limburg.

Voorstel

1. Het bijgevoegde ontwerpbesluit overeenkomstige artikel 73, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regeling toe te zenden aan de gemeenteraad.
2. De raad overeenkomstig artikel 73, lid 4 van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor te stellen om toestemming te verlenen voor het besluit tot het treffen van de regeling overeenkomstig het bijgevoegde ontwerpbesluit.

Inleiding

Begin 2023 hebben de partners in de RES zich uitgesproken voor een sterke samenwerking en zijn akkoord gegaan met de uitwerking van de centrumregeling RES NML. Een centrumregeling is in wezen een overeenkomst waarbij de colleges van B&W, het college van GS en het dagelijks bestuur van het Waterschap afspreken dat zij op een bepaald beleidsterrein gaan samenwerken. Een centrumregeling is daarbij een lichte vorm van samenwerking op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR), omdat er geen nieuwe organisatie wordt opgericht en er geen bevoegdheden worden overgedragen.

Op 25 oktober 2023 is de centrumregeling aan de raad voorgelegd met de mogelijkheid zienswijzen in te dienen. De raad heeft een zienswijze (zie bijlage 6) ingediend. Ook door een viertal andere RES-partners is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. In bijlage 3 worden de zienswijzen weergegeven en een reactie op de zienswijzen gegeven door het bestuurlijk overleg van de RES NML.

Weert, 3 april 2024	S		B	W	W	W	W	W
	AV		RV	MvdH	TvG	SW	LS	MF
		akkoord						
		bespreken						
Soort besluit: Besluit college								

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 14 mei 2024

Nummer: 2

De secretaris,

Zienswijze gemeenteraad 25 oktober 2023

De zienswijze van de raad is als volgt verwerkt in de definitieve centrumregeling.

1. Taakuitvoering: gemeente Weert wenst in de regeling opgenomen te zien op welke wijze de centrumregeling de gemeenten daadwerkelijk kan ontlasten bij de uitvoering van de taken ten aanzien van de energietransitie.
 - a. Bij het opstellen van de centrumregeling is getracht om de doelen van de samenwerking zo duidelijk mogelijk te omschrijven. Dit is gedaan door de samenwerking te koppelen aan de doelen van het Nationaal Klimaatakkoord. Binnen de begrenzing van het Nationaal Klimaatakkoord zal de samenwerking haar vorm krijgen. Hoewel deze begrenzing – vanzelfsprekend – ruim is, is door het bestuurlijk overleg geconcludeerd dat een nadere begrenzing niet gewenst is. De samenwerking moet namelijk juist de flexibiliteit krijgen en houden om op regionaal niveau te kunnen inspelen op de uitdagingen die de klimaat- en energietransitie met zich brengen. De concrete invulling van de doelen van de samenwerking vindt vervolgens plaats via de door het portefeuillehoudersoverleg voor te bereiden strategische koers en het regionale energiebeleid. De wens voor een nadere sturing kan geplaatst worden. Daarom worden de vertegenwoordigende organen ook meegenomen in de ontwerpbegroting en de jaarrekening van de RES NML.
 - b. Ook Weert past zich aan gewijzigde omstandigheden aan. En kiest voor positionering op energiesysteem van de toekomst en netcongestie (presentatie aan gemeenteraad van 28-02-2024), isolatie-aanpak (Weerter Routekaart Energietransitie, gemeenteraad 09-07-2020), bedrijven-aanpak en energy-hubs (motie 90968 van 10-11-2022) en groen gas (collegebesluit 19-12-2023). Daarmee zetten we lokaal accenten die we verder verkennen. In die verkenning wordt ook duidelijk waar de RES een verdere meerwaarde kan zijn voor Weert. De route van accenten zetten, verkennen en positioneren binnen de RES is een traject dat tijd vraagt.
2. Financiële verplichting: de gemeenteraad wenst dat er geen financiële verplichtingen in de centrumregeling worden opgenomen.
 - a. Ten aanzien van de vraag of, en zo ja welke, bijdrage in de centrumregeling moet worden opgenomen, is bij de totstandkoming van de centrumregeling lang gesproken. Nu een centrumregeling zelf geen organen kent waardoor ieder besluit (dus ook de jaarlijkse financiële bijdrage) apart langs alle colleges moet, de continuïteit van de regeling wel geborgd dient te zijn en alle deelnemers vanuit het Rijk SPUK's hebben ontvangen, heeft het bestuurlijk overleg de voorkeur uitgesproken om een vaste bijdrage in de centrumregeling op te nemen. In een VNG-publicatie, van oktober 2023, is aangegeven dat de SPUK-middelen als structureel gezien kunnen worden en in ieder geval tot 2030 zijn opgenomen in de afspraken met het rijk. Het bedrag van € 2,60 per inwoner tot stand gekomen op basis van het inhoudelijke jaarprogramma zoals dat is bijgevoegd en in de begroting is vertaald.
 - b. Nu bovendien aanvullend in de centrumregeling wordt geborgd dat a) er geen reserves mogen worden opgebouwd (zie paragraaf 3.6), en b) de vertegenwoordigende organen van de deelnemers een mogelijkheid krijgen om te adviseren over de ontwerpbegroting, de jaarrekening en de jaarstukken, wordt voorgesteld om het bedrag van € 2,60 per inwoner te handhaven. Mocht dit bedrag namelijk (achteraf) te hoog zijn, dan wordt dit bedrag jaarlijks teruggestort.
3. Aansprakelijkheid: graag wenst de gemeente Weert dat in de centrumregeling wordt opgenomen waar de gemeenten (deels) aansprakelijk blijven bij taken die de centrumregeling zelf uitvoert.

- a. De RES NML is een centrumregeling. Dat betekent dat er geen nieuwe organisatie wordt opgericht, maar dat er mandaten worden verleend aan het college van B&W van Venlo (de centrumgemeente) om de in de centrumregeling opgenomen taken namens de deelnemers uit te voeren. Concreet brengt dit dan ook met zich dat de deelnemers zelf verantwoordelijk – en dus aansprakelijk – blijven voor hetgeen in RES-NML verband geschiedt. Het voorgaande is enkel anders voor het personeel dat door de centrumgemeente in dienst wordt genomen voor de uitvoering van de taken die bij de centrumgemeente zijn belegd. Voor deze medewerkers is en wordt de centrumgemeente verantwoordelijk en aansprakelijk. Voor de inzet van het personeel dat in dienst blijft van de deelnemers, blijven de deelnemers zelf verantwoordelijk en aansprakelijk.
 - b. Mocht de centrumregeling onverhoopt met een tekort worden geconfronteerd, dan geldt overigens dat alle deelnemers gehouden zijn om in de tekorten van de centrumregeling bij te dragen. Deze verplichte garantstelling vormt een duidelijk verschil ten opzichte van de huidige situatie. In de huidige situatie is de gemeente Venlo als centrumgemeente namelijk geheel verantwoordelijk en aansprakelijk voor alle taken die bij haar zijn belegd. Mocht er een tekort ontstaan, dan staat Venlo in beginsel ook geheel aan de lat om dit tekort te dekken. Juridisch bestaat in de huidige situatie geen verplichting voor de andere deelnemers om aan een eventueel tekort bij te dragen.
4. Beperking reservevorming: graag wenst de gemeente Weert dat de mogelijkheid van reservevorming wordt beperkt, omdat het overschot namelijk wordt gestald op een plaats waar de eigen raad daar geen invloed op heeft.
- a. Artikel 16 lid 5 is als volgt gewijzigd: Een eventueel verschil tussen de betaalde vergoeding en de werkelijk verschuldigde vergoeding wordt jaarlijks na vaststelling van de jaarrekening door de centrumgemeente terugbetaald aan de betreffende deelnemer(s).

In de jaarlijkse informatieverstrekking aan gemeenten (zie ook kopje evaluatie) is ruimte om voorgaande en andere aandachtspunten tegen het licht te houden.

Voor de argumenten, kanttekeningen en andere informatie wordt verwezen naar het raadsvoorstel van 25 oktober 2023 (bijlage 5). Nu ligt de definitieve centrumregeling voor. De raad dient toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders om over het treffen van de centrumregeling te besluiten.

Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg

Om de uitdagingen binnen de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden-Limburg (RES NML) de komende jaren het hoofd te kunnen bieden is een gelijkwaardige en continue samenwerking cruciaal. Structurele financiële middelen ondersteunen de toekomstbestendige RES NML samenwerking. De RES samenwerking bestaat uit 15 gemeenten, de provincie Limburg, het Waterschap en Enexis. Regionale samenwerking biedt kansen om menskracht en expertise te delen. Dit is vanwege de krappe arbeidsmarkt ook nodig.

De RES is de samenwerkingsvorm om de doelstellingen die we op landelijk gebied hebben op regionaal niveau mee vorm te geven. Deze landelijke doelen komen uit het Klimaatakkoord en betreffen:

- In 2030 komt 70% van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen
- In 2030 stoten we minimaal 55% minder CO₂ uit dan in 1990
- In 2050 willen we klimaatneutraal zijn o In 2050 moeten daarvoor 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af
 - In 2050 is de industrie circulair en stoot (bijna) geen broeikasgas meer uit
 - In 2050 moet de landbouw en het landgebruik klimaatneutraal zijn
 - Mobiliteit in 2050 is emissieloos en van hoge kwaliteit.

In de RES 1.0 zijn voorgaande doelen doorvertaald in de ambitie om 1,2 Twh aan duurzame energie in de regio op te wekken in 2030.

Ons uitgangspunt is dat deelname aan de RES NML een positieve bijdrage levert aan onze lokale doelen en deze versnelt. En onze lokale doelen in ieder geval niet mogen afzwakken of vertragen.

Samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, inwoners, energiecoöperaties, netbeheerders, bedrijfsleven en overheden: lokaal, regionaal en landelijk. Ieder vanuit zijn eigen rol. Samenwerken is belangrijker dan ooit. Het doel van de sterke samenwerking is de implementatie van het Klimaatakkoord versnellen, de maatschappelijke kosten verlagen en meer invloed te hebben op de uitvoering, door:

- Kennis opbouwen, bundelen en delen;
- Voldoende gekwalificeerd personeel (krapte arbeidsmarkt), continuïteit, efficiency;
- (gemeente)grensoverschrijdende onderwerpen gezamenlijk passend oplossen;
- Voor (regionaal opererende) stakeholders één regionale aanpak;
- Lagere kosten.

Doel(en)

De beoogde samenwerking dient een versterkend effect te hebben op alle doelen uit de Weerter Routekaart Energietransitie. Meerwaarde voor Weert en de regio creëren door samen te werken. Specifiek op de onderwerpen netcongestie, energy-hubs, energiegemeenschappen.

Argumenten

De in de regeling aangebrachte wijzigingen als gevolg van de zienswijzen zijn beoordeeld en akkoord bevonden door het portefeuillehoudersoverleg RES NML. De wijzigingen geven geen aanleiding om de regeling af te wijzen. We zijn een aantal jaren geleden in deze regionale samenwerking gestapt en de samenwerking heeft haar meerwaarde aangetoond. De nu voorliggende regeling biedt de opstap naar de doorontwikkeling van de RES NML waarmee we verder bouwen aan de regionale energietransitie.

De resultaten van de samenwerking voor onze gemeente moeten de komende periode sterker zichtbaar worden. Daarin hebben we zelf ook een rol. Door te agenderen en positie in te nemen. We bereiden nu lokaal acties voor op het gebied van netcongestie, het energiesysteem van de toekomst, de warmte-aanpak en de bedrijventerreinenaanpak. Die trajecten helpen ons de doelen te behalen die we lokaal nastreven en geven ons de inzichten hoe de regio daaraan bij kan dragen en ons kan helpen.

De overige argumenten uit het raadsvoorstel van 25 oktober 2023 gelden onverkort.

Kanttekeningen en risico's

Weert blijft in beginsel altijd onderdeel van de RES NML, ook als Weert niet deelneemt aan de centrumregeling. Als Weert daardoor echter achterblijft in de bijdrage die wordt geleverd aan de gezamenlijke regionale opgave, dan kan het uiteindelijk taakstellingen vanuit de provinciale of landelijke overheid opgelegd krijgen.

Financiële, personele en juridische gevolgen

De meerjaren begroting is opgebouwd vanuit de inhoud en vanuit daar wordt de bijdrage van de deelnemers berekend. De bekostiging is op basis van een bedrag per inwoner. Het bedrag per inwoner is geraamd op €2,60 per inwoner per jaar. De basistaken worden voor

dit bedrag uitgevoerd. Voor de plustaken zal separaat een begroting worden opgesteld, aangezien dit afhankelijk is van het aantal deelnemers. Indien van toepassing voor de gemeente Weert zal hier separate besluitvorming over plaatsvinden.

In de personele bezetting vraagt deelname aan de RES NML ambtelijke en bestuurlijke inzet. De ambtelijke inzet is en blijft integraal onderdeel van het team energietransitie en betaald vanuit de door het rijk toegekende middelen (CDOKE). De doorontwikkeling van de RES en de centrumregeling zullen ertoe leiden dat er ook extra ambtelijke capaciteit nodig is om vanuit Weert een positieve bijdrage te leveren. Daar waar de RES zich eerder vrijwel uitsluitend op duurzame opwek richtte, zijn inmiddels de warmtetransitie, netcongestie en het integrale energiesysteem ook onderdeel van de RES. In zijn totaliteit bedraagt dit circa 0,5 fte aan ambtelijke capaciteit. Er zijn geen juridische gevolgen.

Overleg gevoerd met

Intern:

- Anouk Cramers: teamleider R&E
- Armando van Gendt: strategisch adviseur
- Mia Aerdt: financieel adviseur
- Yvonne Haneveer: communicatie adviseur
- Paul Hecker: juridisch adviseur

Extern:

- RES NML en gemeenten in de regio

Participatie

Via een regionale participatiecoalitie wordt voortdurend inbreng geleverd. De participatiecoalitie wordt gevormd door vijf maatschappelijke organisaties van, voor en door bewoners; klimaatstichting HIER, de Natuur en Milieufederaties, Energie Samen, Buurkracht en LSA bewoners. De lokale borging van de participatie, ligt bij de lokale gemeenten.

Communicatie

De raad is in oktober 2023 d.m.v. het kenbaar maken van een zienswijze in de gelegenheid gesteld haar inbreng te leveren. Het treffen van de centrumregeling is een formeel-juridische aangelegenheid. Er zal geen nadere communicatie richting inwoners of bedrijven plaatsvinden.

Planning

De centrumregeling valt onder de (Wet gemeenschappelijke regelingen) Wgr. Na toestemming door de gemeenteraad, besluit het college van B&W definitief over de regeling. De raden van alle gemeenten binnen de RES NML, het algemeen bestuur van het waterschap en provinciale staten van de provincie Limburg zullen vermoedelijk voor de zomer besluiten, zodat direct na de zomer de nieuwe regeling formeel in kan gaan.

Evaluatie

Er is een actieve jaarlijkse informatieverstrekking aan gemeenteraden opgenomen. Ook wordt aanvullend inzicht geboden in de voor de centrumregeling RES NML op te stellen ontwerpbegroting, de jaarrekening en de jaarstukken.

Bijlage(n)

Bijlage 1: Concept raadsvoorstel Centrumregeling RES Noord- en Midden-Limburg

Bijlage 2: Ontwerpbesluit Centrumregeling RES Noord- en Midden-Limburg

Bijlage 3: Reactie op zienswijzen

Bijlage 4: Toelichting Centrumregeling RES Noord- en Midden-Limburg

Bijlage 5: Raadsvoorstel 25 oktober 2023

Bijlage 6: Zienswijze 25 oktober 2023